

MILJÖSAMVERKAN SKÅNE

Dnr

Vår referens / tel.nr
e-post

Göran Jansson / 040-25 22 61

goran.jansson@m.lst.se

Bo Persson / 0435-71 99 15

bo.persson@kfsk.se

Datum

2008-12-19

Enkät om Miljösamverkan Skånes projekt under åren 2010 och 2011

Denna enkät om inriktning av projekt och andra aktiviteter inom Miljösamverkan Skåne verksamhetsperioden 2010-2011 är liksom förra enkäten inför 2008-2009 anpassad till miljömålen och av styrgruppen för Miljösamverkan Skåne föreslagen inriktning. Det finns också en möjlighet att föreslå egna projekt eller aktiviteter.

Projektledningen vill senast den 23 januari 2009 ha miljökontorens (motsv) synpunkter på förslagen i enkäten – skickas med e-post till goran.jansson@m.lst.se och bo.persson@kfsk.se. Efter bearbetning av enkätsvaren kommer projektledningsgruppen att lämna ett förslag till verksamhetsplan under våren 2009 som därefter kan beslutas i styrgruppen. Därmed finns möjlighet för respektive kommun att beakta de projekt som kommer att genomföras i sin verksamhetsplan för 2010.

Vi kommer under 2009 att gå ut med en intresseförfrågan om att medverka i de olika projektarbetsgrupperna som lämpligen består av 6-8 personer. Tidsåtgången varierar men uppskattas till 2-3 veckors arbete vardera för deltagarna i arbetsgrupperna.

Om någon kommun behöver längre svarstid för att kunna förankra enkätsvaren i den politiska nämnden är detta möjligt, men vi vill ha besked om detta.

När ni poängsätter förslagen, gör det utifrån vad som är viktigt för ert arbete, och vad som ni bedömer är viktigt för arbetet med att nå de angelägnaste miljömålen. Då kan verksamhetsplanen 2010-2011 omfatta projekt som många kommer att delta i. Vi hoppas, av samma skäl, på hundra procentig svarsfrekvens från er.

Miljösamverkan Skåne	Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Hemsida
Länsstyrelsen i Skåne län	205 15 Malmö	Kungsgatan 13	040-25 20 00 vx	040-25 21 10	www.m.lst.se
Kommunförbundet Skåne	Box 13, 264 21 Klippan	Storgatan 33	0435-71 99 00 vx	0435-71 99 10	www.kfsk.se
Skånes kommuner					

Gör så här

Enkäten består av frågor som besvaras på följande sätt:

Förslagen i fråga 1 omfattar olika projektförslag under respektive miljökvalitetsmål med delmål. Varje projektförslag poängsätts i en skala 0 – 3 poäng i rutan vid respektive förslag, för respektive kommuns bedömning av angelägenhet att tas med i Miljösamverkan Skånes verksamhetsplan 2010-2011.

0 = ointressant för oss

3 = mycket intressant, vi räknar med att delta i projektet

(1 och 2 är alltså mellanting mellan 0 och 3, vi kan komma att delta i projektet)

Vid varje förslag finns också möjlighet till en kortfattad kommentar. Utrymmets storlek begränsas för att ni inte ska frestas skriva för mycket och vår sammanställning av svaren bli för svår.

Fråga 2 är en ”fri fråga” där ni kan ge egna förslag till ”trepoängare”, som inte finns med i fråga 1. Det finns möjlighet att skriva in upp till fyra projektförslag.

I fråga 3 önskas svar på frågeställningar om vilka utbildningar som behövs respektive vilket utbildningsmaterial som behöver tas fram (om detta inte kan inordnas i föreslagna projekt).

I fråga 4 kan lämnas andra synpunkter som ni önskar framföra. Vi vill gärna också ha en uppgift om vilka nationella projekt som ni avser delta i under 2009.

Den första verksamhetsperioden för Miljösamverkan Skåne sträcker sig till och med 2007. De projekt som bedrevs då beskrivs i [verksamhetsberättelse 2005-2007](#) som återfinns på hemsidan. Nuvarande projekt och bakgrundsinformation om Miljösamverkan Skåne beskrivs i [verksamhetsplan 2008-2009](#). Även verksamhetsplanen återfinns på hemsidan.

Kommande projekt behöver inte startas samtidigt med början i januari 2010, projekten kan spänna över olika lång tid och ha olika inriktning. Det kan vara ”serviceprojekt” som tar fram underlag medan andra även kan ha en genomförandefas. Även uppföljningsprojekt till tidigare projekt kan förekomma. Det kan startas rena informationsprojekt såväl som branschgenomgångar. Förutom tillsynsinriktning kan projekten vara av mer miljöstrategisk inriktning. Projekten engagerar ofta olika personer på förvaltningarna, fränsett de allra minsta, varför det inte behöver kännas betungande med flera projekt igång samtidigt. Flera projekt med tydlig genomförandefas bör dock inte sammanfalla i tiden.

Eventuella frågor kan ställas till Göran Jansson 040-25 22 61, e-post goran.jansson@m.lst.se eller till Bo Persson 0435-71 99 15, e-post bo.persson@kfsk.se

Glöm inte ange kommunnamn och kontaktperson som besvarat enkäten med telefonnummer och e-postadress.

Styrgruppens inriktning

Styrgruppen för Miljösamverkan Skåne har bedömt att de prioriteringar och miljömål som lyftes fram i nuvarande verksamhetsplan (2008 – 2009) fortfarande till stor del är giltiga.

Förutom redovisade projektförslag kommer under verksamhetsperioden att genomföras en aktualitetsgranskning av genomförda projekt under verksamhetsperioden 2005-2007.

Utgående från miljömålen har följande bedömts mest angeläget att arbeta med under verksamhetsperioden 2010-2011

- *Begränsad klimatpåverkan*
- *Frisk luft – partiklar*
- *Giftfri miljö – Reach, förorenad mark*
- *Ingen övergödning – tillsyn av jordbruksföretag*
- *Grundvatten av god kvalitet – vattenskyddsområden*
- *God bebyggd miljö – vindkraft, plan- och bygglovsgranskning, radon, buller*

Även projekt inom livsmedelskontroll finns med bland förslagen.

Miljösamverkan Skåne

Projektledningen genom

Göran Jansson

Bo Persson

Enkäten besvarad av

Kommunnamn:

Kontaktperson, tel/ e-post:

Fråga 1

Miljö kvalitetsmål 1: Begränsad klimatpåverkan

Delmål; Utsläpp av växthusgaser, minskad energianvändning

Projektförslag 1:

Region Skånes Klimatberedning lägger i slutet av 2009 fram en rapport om

klimatanpassningsåtgärder mm ur ett Skånskt perspektiv. Miljösamverkan Skåne kan

lämpligen i ett projekt ta upp ta upp några **åtgärder som berör kommunerna och länsstyrelsen.**

Eventuellt kan detta projektförslag även samordnas med projektförslag 2 inom God bebyggd miljö.

Omdöme 0-3:

Eventuell kommentar:

.....

Miljö kvalitetsmål 2: Frisk Luft

Delmål; Partiklar

Projektförslag 1: Partiklar

En ökad kännedom om situationen avseende partiklar i utomhusluften ger ökade förutsättningar för argumentation för åtgärder som sänker partikelhalterna. Åtgärder behöver genomföras både inom traditionell handläggning av miljöfarlig verksamhet och inom övergripande samhällsplanering

Ett kunskapsunderlag beträffande partiklar tas fram under 2008-2009. Projektet

miljö kvalitetsnorm - partiklar är avsett att öka kunskapen om föroreningsituationen, mätbarheterna och gällande lagstiftning inom området.

Ett uppföljningsprojekt som undersöker hur materialet används och av vem är viktigt för att utforma kommande projekt för bästa nytta för mottagarna. En sammanställning av hur dokumentet har använts praktiskt med "goda exempel" kan vara användbart för andra kommuner. Det är bra att **sprida erfarenheter från praktisk handläggning mellan olika kommuner för att kunna dra nytta av varandras erfarenheter.**

Omdöme 0-3:

Eventuell kommentar:

.....

Miljö kvalitetsmål 4: Giftfri miljö

Delmål; Fortlöpande minskning av hälso- och miljöriskerna med kemikalier, Efterbehandling av förorenade områden

Projektförslag 1: Fortsatt arbete med kunskapsanskaffning och identifiering av tillsynsobjekt enligt Reach

I Reach-utredningens delbetänkande SOU2007:80 anges bl. a att oberoende av utformning av organisationen för kemikalietillsynen måste myndigheterna i den befintliga tillsynsorganisationen lära sig och förstå Reach eftersom förordningen har betydelse vid tillämpningen av flertal lagar.

Det är av **stor vikt att arbetet med anskaffning av mer djupgående kunskaper om Reach regelverket och dess tillämpningar fortsätter** och präglar befintliga arbetsgruppens insatser. Samma bör gälla för implementering av CPL-förordningen (CLP= Classification Labelling and Packaging) i kommunernas tillsyn, eftersom identifiering av kemikaliernas egenskaper utgör en vital del av riskbedömningar och därmed bedömningar av den faktiska miljöpåverkan. Avgränsad tillsynskampanj genomförs i anslutning till projektet.

Omdöme 0-3:

Eventuell kommentar:

.....

Projektförslag 2: Förorenad mark

I Sverige finns ett stort antal potentiellt förorenade områden och enligt miljömålet "Giftfri miljö" ska åtgärder vidtas så att problemen i sin helhet ska vara lösta allra senast 2050. Dessförinnan ska områden som innebär störst risk vara åtgärdade innan 2010. Dessa mål ser i dagsläget inte ut att kunna uppnås. För att veta vilka förorenade områden som måste prioriteras måste man veta vilka de är. En metod är att inventera dessa områden enligt Naturvårdsverkets metod (MIFO). Länsstyrelsen har idag ansvar för att inventera nedlagda verksamheter samt pågående verksamheter där man är tillsynsmyndighet. Utöver dessa finns pågående verksamheter där kommunerna är tillsynsmyndighet över potentiella förorenade områden.

Det finns många **fördelar med att ha inventerat sina förorenade områden**. Kommunen vet var man har sina "**högriskområden**" vilket är en fördel **vid planarbete, schakt- och grävarbeten, vid översyn av vattenskyddsområden etc**. Inventeringen kan ingå i det ordinarie tillsynsarbetet.

På olika håll i landet har kommuner, ofta via projekt inom miljösamverkan, kommit igång så smått att inventera sina pågående verksamheter. Ett förslag är att **genomföra ett inventeringsprojekt** även i Skåne län. Inventeringsmetodik (MIFO), som är relativt enkel, skulle användas på ett urval objekt som bedöms som prioriterade i kommunens arbete. Länsstyrelsens "efterbehandlingshandläggare" kan bistå med utbildningsinsatser och erfarenheter från andra län.

Omdöme 0-3:

Eventuell kommentar:

.....

Miljö kvalitetsmål 7: Ingen övergödning

Delmål; Utsläpp av fosfor och kväve

Projektförslag 1: Tillsyn av jordbruksföretag med avseende på växtnäringsläckage.

Eftersom djurskyddstillsynen flyttats kan det finnas flera nya miljöinspektörer inom lantbruk.

Projektet föreslås omfatta en **genomgång av lantbrukets tillsynsområden samt upprättande av en checklista**. Därefter kan **ett mindre tillsynsområde väljas ut för utbildning/tillsynskampanj**.

Omdöme 0-3:

Eventuell kommentar:

.....

Miljö kvalitetsmål 9: Grundvatten av god kvalitet

Delmål 3: Kvalitetskrav för grundvatten

Projektförslag 1: Vattenskyddsområden

Förslag till skyddsföreskrifter för en grundvattentäkt och vägledning för tillsynsmyndigheter samt dricksvattenproducenter/huvudmän och boende/verksamma inom skyddsområde tas fram under 2008-2009. Arbetsgruppen anser det angeläget att i ett uppföljningsprojekt ta upp **handläggning av anmälnings-/tillståndsärenden inom skyddsområde för vattentäkt** samt **ett samordnat tillsynsprojekt beträffande skyddsområden**.

Omdöme 0-3:

Eventuell kommentar:

.....

Miljökvalitetsmål 14: God bebyggd miljö

Delmål; Vindkraft, Radon, Buller

Projektförslag 1: Vindkraft

Med anledning av att lagstiftningen eventuellt ändras avseende bygglov/miljöprövning för vindkraftverk och att trycket på att bygga vindkraftverk är högt förslås detta vindkraftsprojekt. Det bör omfatta **hur lagstiftningen ska tolkas och hur man kan samordna handläggningen med byggnadsnämnden**. Projektet bör även belysa **hur små urbana vindkraftverk påverkar hälsa och miljö**.

Omdöme 0-3:

Eventuell kommentar:

.....

Projektförslag 2: Manual för miljökontorens bygglovs- och plangranskning

Plangranskningen är ur miljösynpunkt mycket viktig då detta ger en möjlighet att framföra synpunkter som kan vara av största vikt i ett senare skede när t ex miljöfarlig verksamhet skall etableras. Även vid förändringar som medför risk för att olägenheter för människors hälsa och miljön kan uppkomma är denna granskning mycket viktig i form av ett förebyggande arbete. Klimat- och vattenfrågor är exempel på områden som bör beaktas vid granskningen. Motsvarande fast i mycket mindre skala gäller för bygglovsgranskning. I detta sammanhang kan t ex synpunkter rörande utformningen av ytor medföra minskat eller ökat behov av t ex bekämpningsmedel. Det är i byggloven som detaljerna avseende exempelvis bullerskyddsåtgärder eller marken/byggnadernas användning redovisas.

Projektet syftar till att **skapa en manual för att underlätta för miljöhandläggare att granska såväl planer som bygglov**. Manualen syftar till att **uppmärksamma handläggaren på vilka sakområden det kan vara viktigt att inhämta synpunkter om för att göra ett så bra yttrande så möjligt**. Underlaget för manualen är i huvudsak en kunskapsinhämtning från miljökontor i såväl Skåne som övriga delar av Sverige samt en sammanställning av denna kunskap i form av en manual över alla de aspekter som bör uppmärksammas.

Omdöme 0-3:

Eventuell kommentar:

.....

Projektförslag 3: Radon

Ökade insatser för att nå målet att radonhalten i alla skolor och förskolor år 2010 är lägre än 200 Bq/m³ luft och att radonhalten i alla bostäder år 2020 är lägre än 200 Bq/m³ luft .

Ett påtagligt problem är att en aktuell överblick över radonsituationen saknas, eftersom mätningar inte görs så att ett representativt urval av husen mäts. Särskilt angeläget är en sådan överblick i kommuner med en hög andel invånare i småhus och samtidigt en hög andel mark med hög markradonpotential. Ett **radonövervakningsprojekt** skulle kunna inriktas på skånska kommuner med en sådan situation med en mätstrategi där ett representativt urval av hushållen mäts. En uppföljning bör sedan göras, exempelvis efter 5-10 år, för att se i vilken utsträckning den genomsnittliga exponeringen i respektive kommun reducerats.

Bakgrund till projektförslaget beskrivs i bilaga 1.

Omdöme 0-3:

Eventuell kommentar:

.....

Projektförslag 4: Trafikbuller och/eller annat samhällsbuller

En kunskapssammanställning och faktaunderlag om vägtrafikbuller med såväl handläggarstöd som verktyg för samhällsplanering tas fram under 2008-2009. Arbetsgruppen föreslår att i ett uppföljningsprojekt ta upp **buller från spårbunden trafik och/eller annat samhällsbuller** från andra bullerkällor än vägtrafik.

Omdöme 0-3:

Eventuell kommentar:

.....

Projektförslag 5: Bostäder för anställda

Projektet syftar till att genomföra en **gemensam tillsynskampanj av bostäder för anställda**. Kampanjen genomförs med hjälp av det handledningsmaterial som tagits fram inom det tidigare projektet "Egenkontroll för fastighetsägare".

Omdöme 0-3:

Eventuell kommentar:

.....

Livsmedel

Projektförslag 1: Kontroll av märkning av livsmedel

2006 genomfördes ett nationellt kontrollprojekt (märkning) där redligheten vid försäljning till konsument undersöktes. Nära en tredjedel hade brister i märkningen. Orsakerna till fel i märkningen är förmodligen flera. En omfattande och krånglig lagstiftning och att de som bedriver verksamhet inte alltid är medvetna om sitt ansvar. Detta talar för att det behövs mer information och kunskap om märkning av livsmedel.

Projektets mål är att **kartlägga hur märkningsföreskrifterna efterlevs** i de olika kategorierna; importörer, grossister, verksamheter som tillagar och märker egenproducerad mat, livsmedelsindustrier. Det övergripande **målet för projektet är att alla livsmedel som säljs på marknaden ska vara korrekt märkta**, för att konsumenterna ska få tillräcklig information.

Kartläggning av hur märkningsföreskrifterna efterlevs i de olika kategorierna:

År 2009 importörer, 2010 grossister, 2011 verksamheter som tillagar och märker egenproducerad mat.

Projektet föreslås starta redan under 2009 eftersom det för närvarande inte genomförs några livsmedelsprojekt. Eventuellt kan projektet förlängas under 2012-2013 eller genomföras som ett uppföljningsprojekt då inriktat på livsmedelsindustrier.

Omdöme 0-3:

Eventuell kommentar:

.....

Fråga 2

Fri fråga, egna förslag till ”trepoängare”, som inte finns med i fråga 1

Fråga 2 är en ”fri fråga” där ni kan ge egna förslag till ”trepoängare”, som inte finns med i fråga 1. Det finns möjlighet att skriva in upp till fyra projektförslag.

Eget projektförslag 1 (benämning/beskrivning)

.....

Motivering

.....

Eget projektförslag 2 (benämning/beskrivning)

.....

Motivering

.....

Eget projektförslag 3 (benämning/beskrivning)

.....

Motivering

.....

Eget projektförslag 4 (benämning/beskrivning)

.....

Motivering

.....

Fråga 3

Nedan önskas svar på frågeställningar om vilka **utbildningar** som behövs respektive vilket **informationsmaterial** som behöver tas fram (om detta inte kan inordnas i föreslagna projekt).

.....

.....

.....

.....

.....

Fråga 4

Övriga synpunkter:

.....

.....

Vi vill gärna också ha en uppgift om **vilka nationella projekt som ni avser delta i under 2009**.
De nationella projekt som har föreslagits är

Kemikalieinspektionen: Produkter med dålig produktinformation:

Deltar

Deltar ej

Socialstyrelsen: Hygien i förskolan:

Deltar

Deltar ej

Livsmedelsverket: Patogener i importerat grönt (färska kryddor och bladgrönsaker från Asien)

Deltar

Deltar ej

**Bakgrund till
miljökvalitetsmål 14: God bebyggd miljö
projektförslag 3: Radon**

bilaga 1

Projektförslag 3: Radon

Ökade insatser för att nå målet att radonhalten i alla skolor och förskolor år 2010 är lägre än 200 Bq/m³ luft och att radonhalten i alla bostäder år 2020 är lägre än 200 Bq/m³ luft .

Radon beräknas efter tobaksrökning vara den vanligaste orsaken till lungcancer i Sverige, med cirka 500 fall per år, dvs orsaka ungefär lika många dödsfall som trafiken (440 döda 2006). Radon beräknas stå för 11% av dödsfallen i lungcancer bland rökare och 23% av dödsfallen i lungcancer bland icke-rökare. Risken ökar med omkring 16% per 100 Bq/m³ som årsmedelvärde. Detta innebär för en livslång icke rökare att ursprungsriskerna att insjukna som är 0,4%, vid 100 Bq/m³ ökat till 0,5% samt vid 400 Bq/m³ till 0,7%. För cigarettökaren är grundrisken 10%, den har vid 100 Bq/m³ ökat till 12% och vid 400 Bq/m³ till 16% . Den proportionella ökningen av lungcancer-risken pga. radonexponeringen får alltså betydligt större konsekvenser för en rökare än en icke-rökare.

En systematisk screening för att hitta radonbostäder är mycket angelägen, särskilt för småhusbebyggelse på högriskmark. Flertalet extra fall av lungcancer inträffar vid relativt låg exponering, eftersom den är vanligast. En inventering 1991-1992 skattade att 400 000 – 500 000 bostäder hade radonhalter över 200 Bq/m³, motsvarande 16-18% av alla småhus respektive 5-8% av alla flerfamiljsbostäder i Sverige. Vad som hänt därefter är inte känt. Däremot har en särskild satsning gjorts för att mäta radon i skolor och förskolor.

Socialstyrelsens riktvärde för olägenhet för människors hälsa (200 Bq/m³ [7]), medför som framgår av ovanstående att man accepterar en påtaglig riskökning. Från miljömedicinsk sida har man argumenterat för ett riktvärde på 100 Bq/m³, särskilt för nyproduktion[8].

I Skövde har man lyckats halvera radonexponeringen på 15 år, vilket beräknas ge ett 30-tal färre lungcancerfall på 10 år. Effektiv prevention genom samhällsinsatser är således möjlig också på detta område.

Risken för lungcancer kan på det individuella planet givetvis också minskas genom rökprevention.

Ett påtagligt problem är att en aktuell överblick över radonsituationen saknas, eftersom mätningar inte görs så att ett representativt urval av husen mäts. Särskilt angeläget är en sådan överblick i kommuner med en hög andel invånare i småhus och samtidigt en hög andel mark med hög markradonpotential. Ett radonövervakningsprojekt skulle kunna inriktas på skånska kommuner med en sådan situation med en mätstrategi där ett representativt urval av hushållen mäts. En uppföljning bör sedan göras, exempelvis efter 5-10 år, för att se i vilken utsträckning den genomsnittliga exponeringen i respektive kommun reducerats. Som modell för projektet skulle man kunna använda den insats som gjorts i Skövde.